

Åbningstale Isaías Mata

Jeg vil lade denne tale begynde på samme måde som en af mine yndlingshistorier af H. C. Andersen begynder:

”Det er egentlig en historie i to dele, vi her komme med. Første del kunne gerne være borte, men den giver forkundskaber og de ere nyttige”

Min hustru og jeg rejser ganske meget i Latinamerika og altid er vi på jagt efter latinamerikansk kunst, og faktisk aldrig finder vi det – eller i hvert fald kun sporadisk. Jeg taler ikke om folklorisme, gammel indianerkunst eller lignende, som man kan finde på mange etnografiske museer. Jeg taler om en moderne kunst, der går ind i sin tid, og som bærer præg af på én gang at tale ind i vor moderne verden af i dag, og samtidig af at have andre rødder også end den europæiske.

Vi har været på en række kunstmuseer i Buenos Aires, i Rio, i Havanna – ja hvor som helst. Og vi har derved set megen fremragende kunst. Men hver gang har vi sagt til hinanden ”Dette kunne lige så godt have været i Europa”. eller vi har sagt ”Ja, Picasso, Monet - eller hvem det nu har været – har ikke levet forgæves”

Vi har altså set megen god kunst, men i tråd med og forlængelse af den tradition, vi kender i Europa.

I begyndelsen af vort nære venskab med Birgit og Mario var vi en sommeraften ude at spise hos dem. Vi sad først i haven og grillede, og gik så indenfor for at få kaffe.

Da vi kom ind i lejligheden var alle vægge fyldt med billeder og tegninger af den art, som vi havde søgt i hele Latinamerika. Da vi spurgte til denne samling fik vi at vide, at det var Marios broder, Isaías Mata, i El Salvador der var kunstneren. Straks stod det mig klart, at dette måtte vi have til Holstebro.

Samme år var vi i El Salvador, besøgte Isaías Mata i hans atelier, og blev bestyrket i at dette skulle vises hjemme.

Dette var første del, der gerne kunne være borte.

For nogle år siden læste jeg et længere interview med en af vore store operasopraner. Jeg husker ikke hvem, det var. Hun fortalte om sit liv, sin karriere, sit arbejde etc. og på et tidspunkt sagde hun: *”Egentlig er det jo en forfærdelig luksus at rejse rundt og synge høje toner, når verden ser ud som den gør”*

Jeg tænkte meget over dette. Jeg forstod selvfølgelig godt, hvad hun mente, men jeg følte også, at hun på en eller anden måde tog helt fejl. At det ikke var en luksus at synge høje toner, når verden ser ud som den gør.

For nogen tid siden, kom jeg så til at læse en bog af Farruco Sesto, den daværende kulturminister i Venezuela. Han beskriver det Venezuela, der var inden den regering, han var med i, tog over. Han beskriver, hvordan de rige boede i reservater med hegn og mure om. Derinde havde de alt: skoler, butikker, mad etc. – dem udenfor havde intet andet end fattigdom og analfabetisme. Og så siger han:

”Vi kæmpede for sandhed, retfærdighed og skønhed”

Det er nok første gang, jeg har hørt skønhed nævnt på den måde i en politisk kamp. Men det er jo det, det hele handler om – at bringe skønheden ind i livet. Så er det måske ikke en luksus, men tværtimod en nødvendighed at rejse rundt og synge høje toner, netop når verden ser ud som den gør.

Isaías Mata har været aktiv mod den blodige undertrykkelse, der har fundet sted i El Salvador. Det har haft endog store personlige omkostninger for ham, det bryder han sig ikke om at tale om, og det respekterer vi. Vi konstaterer blot, at han i sit land har kæmpet for sandhed, retfærdighed og skønhed – og at han fortsætter denne kamp, og at hans malerier og måske i særlig høj grad hans murmalerier netop er hans kampplads for at også skønhed kommer ind i livet – en uophørlig kamp for Isaías Mata.

Da hans aktiviteter under konflikten i El Salvador gjorde at han måtte flygte til USA, lavede han blandt andet et fantastisk og præmieret kæmpe murmaleri i San Francisco, der fortalte de undertryktes historie og bragte sandhed, krav om retfærdighed og skønhed til borgerne i kvarteret.

Jeg oplevede det selv i San Salvador på en meget rørende måde. Der er i den del af verden nogle kæmpe markedshaller. Vi ville vel nærmest kalde dem basarer. Det er nogle meget store bygninger, hvor boder af alle arter ligger tæt indeni. Vi skulle med Isaías Mata ud at se en af dem, hvor han havde dekoreret hele den ene mur med et kæmpe murmaleri.

Mens vi stod og beundrede det store værk, kom en morlil med indkøbskurven på armen og blev nysgerrig over, hvad vi lavede der. Vi fortalte hende, at det var Isaías Mata, der havde lavet murmaleriet.

Og så skete det! Hun smilede glad, lidt stolt og lidt taknemmeligt. Det var tydeligt, at Isaías, med det værk havde gjort markedet til blandt hendes. At der var tilført hendes kvarter og hendes indkøbsture og dermed hendes liv - noget skønhed. Hun smilede og

gik sine ærinder, hun havde fået sit løft, og det var rørende at overvære.

Isaías Mata er et politisk engageret menneske, og det præger hans kunst. Det var den danske maler, Harald Giersing, der engang sagde ”*Al politisk kunst er dårlig. Al god kunst er politisk*” Og det er i den sidste betydning, at Isaías Matas kunst er politisk. Han maler ikke som sovjetrealismen for at illustrere en idé. Han maler livet, som han ser det. Han maler dets barske sider i en del af sine malerier, men livet skal også have plads til drømme, som er emnet for denne udstilling, ”Drømmestunder”

Scherfig blev en gang i et interview spurgt om, hvorfor han, som aktiv kommunist og i sine skrifter bidende satiriker - i sine malerier malede idylliske urskovsmalerier. Han svarede, at det jo var sådan verden burde være, at det var det, han kæmpede for.

Således er også i denne udstilling om drømmestunder. Der er tale om billeder, der er malet specielt til denne udstilling. I akrylmalerierne er der billeder, der viser døden og livet, alvoren og livsglæden, livets barske realiteter og nydelsens øjeblikke – og så er der endelig det, som har givet navn til udstillingen: Stunder til at drømme.

Det er i kombinationen af erkendelsen af livets barskhed og drømmen om den bedre verden at tingene kan forandres. Uden drømme er der ingen stræben efter en bedre verden og uden erkendelse af livets realiteter, bliver drømmene eskapisme. Derfor forenes de to ting i Isaías Matas værker.

Det samme kan man sige om de meget komplekse tuschtegninger. Også her forenes drømmen og erkendelsen – og de er som sagt meget komplekse, så man kan gå på opdagelse i lang tid i hvert billede.

Virkelighed og drømme, barskhed og skønhed, således er denne udstilling, som alt Isaías Matas arbejde en del af kampen for *sandhed, retfærdighed og skønhed*.

Og hermed erklærer jeg udstillingen for åben.